

บทความวิจัย (Research Article)

การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

The Integration of Sufficiency Economy Philosophy and 21st Century

Learning Applied by Students Majoring in Public Administration

Science, Pibulsongkram Rajabhat University

for Aiming toward Sustainable Development

ยุวดี พ่วงรอด^{1*}

Yuvadee Phongrod^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ศึกษาเปรียบเทียบการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะที่จะนำไปสู่แนวทางในการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ที่ได้จากการกำหนดขนาดด้วยตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane จำนวน 400 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์หาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ One Way ANOVA จากการทดสอบเป็นรายคู่ ใช้วิธี LSD ผลการวิจัยพบว่า 1. การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งหมด 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเงื่อนไขความรู้ และรองลงมา คือ ด้านความพอประมาณ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้านเงื่อนไขคุณธรรม และด้านความมีเหตุผล ตามลำดับ 2. เปรียบเทียบการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล พบว่า อายุ และรายได้ ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

¹ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University

* Corresponding author; email: aoryuvadee@gmail.com

(Received: 1 June 2018; Revised: 6 October 2018; Accepted: 25 October 2018)

ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการน้อมนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่แตกต่างกัน ส่วน เพศ ระดับการศึกษา และระดับชั้นปีที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการน้อมนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3. ข้อเสนอแนะที่จะนำไปสู่แนวทางในการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่า แนวทางในการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน นับว่ามีความท้าทายอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงที่เป็นอย่างรวดเร็วและรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง ด้านศาสนาวัฒนธรรม ที่สำคัญคือ ในศตวรรษนี้นับว่าเป็นยุคที่องค์ความรู้ได้มีพัฒนาการและความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว จึงทำให้นักศึกษาจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการเข้าถึง การเลือก การปรับใช้ และความสามารถในการสื่อสารและถ่ายทอด ตลอดจนความสามารถในวิชาชีพที่มุ่งเน้นหลักธรรมะหรือนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการร่วมด้วยเพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดการพัฒนายั่งยืนในที่สุด

คำสำคัญ: ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การบูรณาการ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาที่ยั่งยืน

Abstract

This research aims to study the integration of Sufficiency Economy Philosophy and 21st century learning to be in use as well as to compare these two concepts in order for giving suggestions to students majoring in public administration science, Pibulsongkram Rajabhat University in aiming toward sustainable development. The sample group is a group of 400 public administration science students. The data is framed by Taro Yamane's ready-to-use table and collected by the distribution of questionnaires, then statistically analyzed for finding mean, S.D., T-test, and One-way ANOVA. According to the pair test by using LSD method, research result demonstrates that: 1. The integration of Sufficiency Economy Philosophy and 21st century learning in 5 aspects show the most level of overall picture. If considering each aspect, the aspect that contains the most value of "mean" is conditions of knowledge, next is having enough knowledge, having knowledge immunity, conditions of morality, and reasonability, chronologically. 2. The comparison between Sufficiency Economy Philosophy and 21st century learning can be categorized by personal characteristics and it is found that different ages and incomes of students majoring in public administration science, Pibulsongkram Rajabhat University has resulted in different opinions concerning concepts of Sufficiency Economy Philosophy and 21st century learning. In contrast, it shows no difference with statistically importance of 0.05 among different genders, education levels, and years of study. 3. Suggestions for aiming toward sustainable development by having the integration of

Sufficiency Economy Philosophy and 21st century learning state that students express their opinions regarding this matter that it is very challenging for them especially with this kind of rapid change in every aspect nowadays such as economics, societies, politics, as well as religions and cultures. More importantly, this century is the time with innovations of knowledge and rapid growth, as a result; students must acquire knowledge, and have such access ability. Moreover, they should be more selective, adaptive, and communicative including bringing knowledge concerning Sufficiency Economy Philosophy to apply to be used for their daily life professions effectively for the creation of sustainable development.

Keywords: Sufficiency Economy Philosophy, Integration, 21st Century Learning, Sustainable Development

บทนำ

ตลอดระยะเวลาของการพัฒนา 70 กว่าปีที่ผ่านมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจด้วยพระวิริยอุตสาหะเพื่อวางรากฐานการพัฒนาที่มั่นคงให้กับประเทศ สิ่งที่เป็นประจักษ์ คือ พระปรีชาสามารถในการเป็นนักพัฒนาที่สมบูรณ์แบบและล้ำยุคสมัย พระองค์ทรงเป็นเพียงผู้สร้างที่ยิ่งใหญ่ หากแต่เป็นปราชญ์ที่คนทั่วโลกยกย่องสรรเสริญและให้การยอมรับ ดังคำกล่าวของประธานาธิบดี วลาดิเมียร์ ปูติน แห่งรัสเซีย ที่ได้กล่าวไว้ว่า **“พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงเป็นมหาราชผู้ยิ่งใหญ่ ผู้ซึ่งไม่เคยสู้รบกับใคร แต่สามารถทำให้ทุกคนยกย่องสรรเสริญได้ทั่วโลก ต้องยอมรับว่ามีเพียงพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ เพียงหนึ่งเดียวเท่านั้น”**

“แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวคิดที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ทรงพระราชทาน แก่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2542 ซึ่งมีสาระสำคัญว่า “เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง มีความพอเพียง กล่าวคือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบรอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ซึ่งทรงตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเพื่อให้ประชาชนมีทักษะ สามารถพึ่งพาตนเอง และจัดการปัญหาของส่วนรวมได้ ดังจะเห็นได้จากพระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาการศึกษา ทรงส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาทุกระดับทุกประเภท โดยมีตัวอย่างมากมายตั้งแต่สมัยต้นรัชกาล พระองค์ทรงมีความห่วงใยเป็นพิเศษในชีวิตและอนาคตของเยาวชน โดยเฉพาะกลุ่มที่มาจากครอบครัวที่เสียเปรียบทางด้านเศรษฐกิจและสังคม อยู่ในพื้นที่ชนบทหรือในท้องถิ่นชายแดนห่างไกลการคมนาคม ให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลง

อย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุสังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550)

นอกจากนี้ หลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9-10 และยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำและขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม มีการกำหนดวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาฯ ที่ยึดวิสัยทัศน์ของกรอบยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ในขณะเดียวกันได้มีการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในด้านต่าง ๆ ของแผนพัฒนาฯ โดยยึดเป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี 2579 ที่เป็นเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุใน 5 ปี โดยที่เป้าหมายและตัวชี้วัดต้องสอดคล้องกับกรอบเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่องค์การระหว่างประเทศกำหนดขึ้น อาทิ การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ที่องค์การสหประชาชาติกำหนดขึ้น เป็นต้น ส่วนแนวทางการพัฒนาได้มีการเตรียมพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ โดยพัฒนาคนให้เหมาะสมตามช่วงวัย เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ การหล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม เป็นคนดี มีสุขภาพที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีจิตสำนึกที่รับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม การพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของคนในแต่ละช่วงวัยตามความเหมาะสม การเตรียมความพร้อมของกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะเปลี่ยนแปลงโลกในอนาคต ตลอดจนการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาพที่ดีที่เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสุขภาพและการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อสุขภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

สำหรับ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ทางหลักสูตรและคณาจารย์ได้ตระหนักและใส่ใจในการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพราะจากสถานการณ์ภายนอกที่เกิดขึ้น ทำให้การจัดการเรียนการสอนมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาหลักสูตรให้รองรับกับสถานการณ์ที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงไปทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมไปถึงการเข้าสู่สังคมประชาคมอาเซียน จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะเคารพและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ส่งเสริมวิถีแห่งประชาธิปไตย ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการเรียนการสอน เพื่อให้นักศึกษาสามารถปรับตัวภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะในยุคการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อการบริหารจัดการภาครัฐของประเทศไทย เพื่อที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างเหมาะสมและเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้การบริหารจัดการภาครัฐของไทยมีการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมและตอบสนองความต้องการของประชาชนและประเทศชาติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การน้อมนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยจึงมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อสะท้อนให้นักศึกษาได้เห็นถึงคุณูปการของแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างไร เพราะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ถือว่าเป็นการเรียนรู้ที่ต้องเผชิญกับความท้าทายในทุกมิติของสังคมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดน การเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและรอบด้าน จนบางสถานการณ์ทำให้เราไม่สามารถคาดเดาได้ ดังนั้น การน้อมนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญดังพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร 12 ธันวาคม 2512 ที่ว่า **“...งานด้านการศึกษาเป็นงานที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชาติ เพราะความเจริญและความเสื่อมของชาตินั้น ขึ้นอยู่กับการศึกษาของพลเมืองเป็นข้อใหญ่ จึงต้องจัดการศึกษาให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น...”**

จากบริบทข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการน้อมนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ให้สอดคล้องกับองค์ความรู้ทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ยุคใหม่ ที่จะต้องมุ่งเน้นระบบการทำงานที่ควบคู่ไปพร้อมกับการรักษาคุณธรรม จริยธรรม สนับสนุนให้เกิดการจัดการความรู้ในหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน ในระดับประเทศ และในระดับท้องถิ่น เพื่อรักษาดันทุนทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ในสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับแนวคิดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม โดยการน้อมนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยจำแนกตามตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะที่จะนำไปสู่แนวทางในการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยได้แบ่งขอบเขตงานวิจัยตามกระบวนการ ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาวิจัยเรื่องการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปสู่การเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน แบ่งเนื้อหาออก ดังนี้

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับชั้นปี

ตัวแปรตาม คือ การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความพอประมาณ 2) ด้านความมีเหตุผล 3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 4) ด้านเงื่อนไขความรู้ และ 5) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม

ขอบเขตด้านพื้นที่ งานวิจัยครั้งนี้ศึกษาในเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ในปัจจุบัน มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน ทั้งหมด 789 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5 \%$ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม คือ 400 คน ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ระดับชั้นปี	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ชั้นปีที่ 1	142	72
ชั้นปีที่ 2	229	116
ชั้นปีที่ 3	118	60
ชั้นปีที่ 4	300	152
รวม 4 ชั้นปี	789	400

ผลที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

2. ทำให้ทราบถึงการเปรียบเทียบการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยจำแนกตามตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล

3. ทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะที่จะนำไปสู่แนวทางในการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. **รูปแบบการวิจัย** เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

2. **การสร้างเครื่องมือ** การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ดังนี้ คือ

1. ศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎีจากตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเพื่อกำหนดขอบเขตในการสร้างเครื่องมือ

2. วิเคราะห์เนื้อหาและกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ทั้ง 5 ด้าน

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปให้กับผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัฒนพันธ์ เขตต์กัน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและทำการแก้ไขตามข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

4. ปรับปรุงเครื่องมือให้สมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

5. ทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามสูตรของของครอนบาค (Cronbach, 1990) แล้วนำมาทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนขึ้นไป หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยคอมพิวเตอร์ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

3. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับชั้นปี เป็นแบบสอบถามลักษณะให้เลือกตอบ (Checklists)

ตอนที่ 2 การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ทั้ง 5 ด้าน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ทั้ง 5 ด้าน โดยเกณฑ์การให้คะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามครั้งนี้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายตามแนวทางของเบสท์ (Best, 1978) ดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามตามกระบวนการต่าง ๆ ดังนี้

1. ทำหนังสือถึงนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. จัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง
3. ทำการจัดส่งแบบสอบถามและจัดเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองทั้งหมด จำนวน 400 ชุด
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบคำถาม
5. นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบแล้วไปวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับชั้นปี เป็นแบบสอบถามลักษณะให้เลือกตอบ (Checklists) โดยผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) นำมาแจกแจงความถี่ หาจำนวนและหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ทั้งหมด 5 ด้าน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณ

ค่า (Rating Scale) โดยผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ทั้งหมด 5 ด้าน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล โดยใช้สถิติอนุมาน คือ การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) และเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้สรุปผลการวิจัยจากแบบสอบถาม ดังนี้ คือ

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับชั้นปี และรายได้ พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.0 มีอายุระหว่าง 17-19 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.5 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 100.0 ระดับชั้นปีที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 38.0 และรายได้ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 56.25

2. ผลการวิเคราะห์การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งหมด 5 ด้าน

ตาราง 2 การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ โดยแบ่งออกเป็นทั้งหมด 5 ด้าน

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านความพอประมาณ	4.53	.68	มากที่สุด
2. ด้านความมีเหตุผล	4.46	.73	มาก
3. ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	4.51	.64	มากที่สุด
4. ด้านเงื่อนไขความรู้	4.57	.71	มากที่สุด
5. ด้านเงื่อนไขคุณธรรม	4.48	.77	มาก
รวม	4.51	.70	มากที่สุด

จากตาราง 1 การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ โดยแบ่งออกเป็นทั้งหมด 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = .70) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเงื่อนไขความรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = .71) และรองลงมาตามลำดับ คือ ด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = .68) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = .64)

ด้านเงื่อนไขคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = .77) และด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = .73)

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยแบ่งออกเป็นทั้งหมด 5 ด้าน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า

3.1 ปัจจัยด้านเพศ พบว่า เพศของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามที่แตกต่างกัน มีการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความพอประมาณ 2) ด้านความมีเหตุผล 3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 4) ด้านเงื่อนไขความรู้ และ 5) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 ปัจจัยด้านอายุ พบว่า จากการทดสอบเป็นรายคู่ ใช้วิธี LSD อายุของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามที่แตกต่างกัน มีการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่แตกต่างกันดังนี้ คือ อายุระหว่าง 17-19 ปี กับ อายุระหว่าง 20-22 ปี และกับ อายุมากกว่า 22 ปีขึ้นไป อายุมากกว่า 22 ปีขึ้นไป กับ อายุระหว่าง 17-19 ปี โดยมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.3 ปัจจัยด้านระดับการศึกษา พบว่า จากการทดสอบเป็นรายคู่ ใช้วิธี LSD ระดับการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามที่แตกต่างกัน มีการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความพอประมาณ 2) ด้านความมีเหตุผล 3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 4) ด้านเงื่อนไขความรู้ และ 5) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.4 ปัจจัยด้านระดับชั้นปี พบว่า จากการทดสอบเป็นรายคู่ ใช้วิธี LSD ระดับชั้นปีของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามที่แตกต่างกัน มีการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความพอประมาณ 2) ด้านความมีเหตุผล 3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 4) ด้านเงื่อนไขความรู้ และ 5) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.5 ปัจจัยด้านรายได้ พบว่า จากการทดสอบเป็นรายคู่ ใช้วิธี LSD รายได้ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามที่แตกต่างกัน มีการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่แตกต่างกันดังนี้ คือ รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท กับ รายได้มากกว่า 15,000 บาทขึ้นไป รายได้มากกว่า 15,000 บาทขึ้นไป กับ รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท โดยมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยแบ่งออกเป็นทั้งหมด 5 ด้าน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า อายุ และรายได้ ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามที่แตกต่างกัน

มีการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่แตกต่างกัน ส่วน เพศ ระดับการศึกษา และระดับชั้นปีที่แตกต่างกัน มีการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปและอภิปรายผล

การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ พบว่า

1. การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งหมด 5 ด้าน

จากผลของการวิจัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเงื่อนไขความรู้ และรองลงมาตามลำดับ คือ ด้านความพอประมาณ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้านเงื่อนไขคุณธรรม และด้านความมีเหตุผล สะท้อนให้เห็นได้ว่า การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริงได้นั้น หัวใจที่สำคัญคือ การตระหนักและใส่ใจของนักศึกษาที่จะต้องมุ่งเน้นในด้านเงื่อนไขความรู้ ที่นักศึกษาได้ให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ เพราะความรู้จำเป็นเป็นรากฐานที่สำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านทักษะ ประสบการณ์ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ อันจะนำมาซึ่งปฏิบัติ การประยุกต์ หรือการบูรณาการให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมได้ ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 ที่ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้อย่างน่าสนใจว่า **“...การจัดการศึกษาจะต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด...”** ฉะนั้นอาจารย์ผู้สอนและผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนนักศึกษาในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่นักศึกษาเพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน มุ่งปลูกฝังด้านปัญญา พัฒนาการคิดของนักศึกษาให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์คิดอย่างมีวิจารณญาณแล้วยังมุ่งพัฒนาความสามารถทางอารมณ์ โดยการปลูกฝังให้นักศึกษาเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เนื่องจากประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ในโลกกำลังประสบปัญหาทางด้านสังคมเป็นอย่างมากโดยเฉพาะเรื่องของการขัดแย้งทั้งความคิด และการกระทำของตัวบุคคล องค์กรและสังคม ฉะนั้น สถานศึกษาจะต้องมุ่งเน้นการเรียนรู้เพื่อให้เข้าใจในสถานการณ์ หาทางแก้ไข โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับศาสนา และวัฒนธรรมเป็นกรณีพิเศษ ดังนั้น การเรียนรู้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการบูรณาการและวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งผู้สอนจะต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกาย และสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง เน้นการเรียนการสอนตามสภาพจริง มีทั้ง

การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และการเรียนรู้แบบบูรณาการ การศึกษาการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน จึงมีได้มุ่งเน้นเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งหรือด้านใดด้านหนึ่งเป็นสำคัญ หากแต่เป็นการมุ่งปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างรอบด้าน ดังจะเห็นได้จากผลของงานวิจัยรายชื่อของแต่ละด้าน ที่นักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ได้ให้การตระหนักและใส่ใจ ดังนี้

ด้านความพอประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักศึกษาดำรงชีวิตด้วยความเป็นอยู่อย่างเหมาะสมกับฐานะของตน ไม่ฟุ้งเฟ้อ ประหยัด มีวินัย และรอมลงมาตามลำดับ คือ นักศึกษามีรู้จักเก็บออมรายได้ส่วนหนึ่งไว้ใช้เมื่อในยามจำเป็น ซึ่งผลของงานวิจัยได้สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2550) ที่ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความพอประมาณ ไว้ที่น่าสนใจว่า ความพอประมาณ ก็คือความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไปในมิติต่าง ๆ ของการกระทำ เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ เพื่อนำไปสู่ความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลง

ด้านความมีเหตุผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักศึกษามีจิตสำนึก ตระหนัก และคำนึงถึงผลกระทบจากการกระทำของตนเองว่าจะส่งผลต่อส่วนรวมอย่างไรก่อนเสมอ และรอมลงมาตามลำดับ คือ นักศึกษามีการวางแผนในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นระบบและขั้นตอนซึ่งผลของงานวิจัยได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วลัยพรรณ จันทร์หอม (2553) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครูโรงเรียนกาญจนาภิเษก จัหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครูโรงเรียนกาญจนาภิเษก จัหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาทั้งในประเด็นของความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อน เศรษฐกิจพอเพียง (2550) ที่ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความมีเหตุผล ไว้ที่น่าสนใจว่า ความมีเหตุผล ก็คือ การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอประมาณนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบและยังรวมถึงการสะสมความรู้และประสบการณ์ ความสามารถในการวิเคราะห์ การรู้จักตนเอง การมองการณ์ไกล และมีความเมตตาเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักศึกษามีความสามารถที่จะรับมือและหาแนวทางป้องกันความล้มเหลวอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงได้อยู่ตลอดเวลา และรอมลงมาตามลำดับ คือ นักศึกษาเป็นผู้ที่มีจิตใจกว้างขวาง ยึดหยุ่น เอาใจเขามาใส่ใจเรา รู้รักสามัคคี มีน้ำใจ ให้อภัยซึ่งกันและกันอยู่เสมอ ซึ่งผลของงานวิจัยได้สอดคล้องกับแนวคิดของกลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2546) ที่ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ไว้ที่น่าสนใจว่า การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ก็คือ การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงนานต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นใน

อนาคตทั้งไกลและใกล้ ซึ่งมีพื้นฐาน มาจากความสามารถในการพึ่งตนเองและความมีวินัยในตนเองภายใต้ข้อจำกัดของความรู้ที่มีอยู่ และสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้พอเพียงที่จะสามารถพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ระดับของความพอประมาณต้องครอบคลุมมิติการจัดการความเสี่ยงเชิงพลวัต จึงจะนับได้ว่าเป็นความพอเพียงที่สมบูรณ์

ด้านเจตคติคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นักศึกษายึดหลักคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ในการดำเนินชีวิต และรองลงมาตามลำดับ คือ นักศึกษามีความกล้าคิด กล้าทำ กล้านำ และกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีและถูกต้อง พร้อมกล้าที่จะรับผิดชอบเมื่อรู้ว่าตนเองทำไม่ถูกต้อง ซึ่งผลของงานวิจัยได้สอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พ.ศ. 2558 ดังตัวอย่างมาตรฐานการเรียนรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรม (Ethics and Moral) ดังนี้คือ นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม และสามารถปรับวิถีชีวิตภายใต้ความขัดแย้งทางค่านิยม รวมทั้งมีการพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตนตามศีลธรรม

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยจำแนกตามตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล พบว่า

อายุ และรายได้ ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามที่แตกต่างกัน มีการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่แตกต่างกัน ส่วน เพศ ระดับการศึกษา และระดับชั้นปีที่แตกต่างกัน มีการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สะท้อนให้เห็นว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันอาจส่งผลและไม่ส่งผลต่อการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แต่ทั้งนี้ การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต่างก็ล้วนอาศัยปัจจัยต่าง ๆ หลาย ๆ ปัจจัย โดยเฉพาะปัจจัยด้านตัวบุคคลที่นับว่าเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน ดังตัวอย่างงานวิจัยของ วาสิฎฐิ์ มณีโชติ (2552) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ในการดำเนินชีวิตของนายทหารชั้นประทวน สังกัดกองพันทหารราบช่างที่ 9 ผลการวิจัย พบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตต่างต้องอาศัยทั้งปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านบุคคลและครอบครัว ด้านสังคม ด้านการนำมาใช้ประโยชน์และด้านการนำไปประยุกต์ใช้อยู่ในระดับมาก ส่วน นายทหารชั้นประทวนที่มีอายุราชการ รายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตไม่แตกต่างกัน สำหรับ ชั้นยศ สถานภาพสมรสและระดับการศึกษาที่各不相同 นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งนอกจากปัจจัยข้างต้นแล้ว สำหรับปัจจัยที่นับว่าส่งผลต่อผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นคือ สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ อาทิเช่น

1. การสร้างสรรค์แนวปฏิบัติทางการเรียนรู้ การรับการสนับสนุนจากบุคลากรและสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกื้อหนุน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผล

2. การสนับสนุนทางวิชาชีพทั้งในด้านการให้การศึกษา การมีส่วนร่วม การแบ่งปันสิ่งปฏิบัติที่เป็นเลิศระหว่างกันรวมทั้งการบูรณา การหลอมรวมทักษะหลากหลายสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน

3. การสร้างผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติจริงตามบริบท โดยเฉพาะการเรียนรู้แบบวิถีการใช้โครงการเป็นกรณีศึกษา

4. การสร้างโอกาสในการเข้าถึงสื่อเทคโนโลยี เครื่องมือหรือแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

5. การออกแบบระบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมทั้งการเรียนรู้เป็นกลุ่ม หรือการเรียนรู้รายบุคคล

6. การนำผลการเรียนรู้ของผู้เรียนไปสู่การพัฒนาและขยายผลสู่ชุมชนท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมร่วมกัน

3. ข้อเสนอแนะที่จะนำไปสู่แนวทางในการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

นักศึกษามีความคิดเห็นว่า แนวทางในการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน นับว่ามีความท้าทายอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงที่เป็นอย่างรวดเร็วและรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง ด้านศาสนาวัฒนธรรม ที่สำคัญคือ ในห้วงศตวรรษนั้นนับว่าเป็นห้วงที่องค์ความรู้ได้มีพัฒนาการและความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว จึงทำให้นักศึกษาจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการเข้าถึง การเลือก การปรับใช้ และความสามารถในการสื่อสารและถ่ายทอด ตลอดจนความสามารถในวิชาชีพที่มุ่งเน้นหลักธรรมะ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ล้วนเป็นคำถามสำคัญของอาจารย์ในฐานะผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับนักศึกษาว่าจะต้องออกแบบหลักสูตรหรือการเรียนการสอนอย่างไรให้สอดคล้องกับยุคสมัยได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ดังปาฐกถาของศาสตราจารย์ นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา ในหัวข้อ “Education Influencing Future” ในการประชุมวิชาการ The 4th PSU Education Conference เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2558 ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ที่ได้กล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่า มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งปัญญาที่รวมเอาคุณธรรมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยสนองภารกิจของการเป็นผู้ชี้นำสังคม แต่กำลังถูกกระทบจากปัจจัยต่าง ๆ เช่นการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งที่เกิดขึ้นแบบเหนือความคาดหมายในอีกหลายสิบปีข้างหน้า ดังนั้นอุดมศึกษาในอนาคตต้องมีการปรับเปลี่ยนทั้งความคิด กระบวนการ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ที่เปรียบเหมือนกับพายุที่พัดเข้าทำลายหลายอย่างที่เคยคงอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าเราจะแปลงวิกฤติจากพายุนี้ให้เป็นประโยชน์ได้อย่างไร เพราะแต่เดิมความรู้เป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ผูกขาดโดยเจ้าของความรู้ แต่ปัจจุบันความรู้กลายเป็นสมบัติสาธารณะ และมีแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย บัณฑิตในอนาคตจะต้องมีสมรรถนะในการเข้าถึงและการนำมาใช้ มีความคล่องตัวในการปรับความคิด การสื่อสารอย่างมีศิลปะ การทำงานเป็นทีม และสมรรถนะในการตัดสินใจที่มีเหตุผล ปัจจุบันการศึกษามีบทบาทอย่างมากในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สังคม การจัดการ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หากแต่ความซับซ้อนของสังคม ความไม่ยั่งยืนของธรรมชาติ ความเหลื่อมล้ำในสังคม รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบต่าง ๆ ในอนาคต ทำให้เราไม่สามารถหาคำตอบที่เหมาะสมที่สุดเพียงคำตอบเดียวจากการศึกษาปัจจุบันได้ อีกทั้งองค์ความรู้สำหรับบัณฑิตเพื่อการประกอบอาชีพในปัจจุบัน

อาจไม่รองรับอาชีพในอนาคต เนื่องด้วยสิ่งที่จะมามีผลกระทบจะทำให้การศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลง คือ การที่เกิดองค์ความรู้ขึ้นจำนวนมากและง่ายต่อการค้นคว้า แต่อาจล้าสมัยและสามารถเกิดองค์ความรู้ใหม่มาแทนอย่างรวดเร็ว ทำให้บัณฑิตต้องหมั่นเข้าถึงความรู้อยู่เสมอแต่ต้องรู้จักแยกแยะข้อเท็จจริง ต้องมีความรู้ในศาสตร์หลายสาขาและเตรียมตัวสำหรับการก้าวสู่ประชาคมโลก มีความสามารถในการสร้างความเข้าใจ รู้จักนำความรู้ภาคทฤษฎีไปใช้ให้เกิดประสบการณ์และเกิดองค์ความรู้ใหม่ โดยในอนาคตจะเกิดการแข่งขันระหว่างสถาบันอุดมศึกษามากขึ้น ประชาชนจะมีความคาดหวังต่อบริการของมหาวิทยาลัยมากขึ้น เกิดความหลากหลายด้านอายุของผู้เรียนซึ่งทำให้วิธีการเรียนการสอนต้องมีความหลากหลายตามไปด้วย

ดังนั้น สิ่งเหล่านี้จึงเป็นเรื่องที่เราต้องเตรียมรับมือในอนาคตอย่างรอบด้าน และต้องเกิดการตระหนักรวามนี้เป็นวิกฤติที่ทำให้เราก้าวเดินแบบวิธีการเดิม ๆ ไม่ได้อีกแล้ว อาจต้องกำหนดยุทธศาสตร์ใหม่ในการจัดการเรียนการสอน มีการปฏิรูปการเรียนรู้ในเชิงบูรณาการ ตลอดจนการกำกับดูแลคุณภาพ ที่จะต้องมุ่งเน้นความร่วมมือ เพื่อให้สอดคล้องและผสมผสานกับการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร สารสนเทศที่สามารถส่งออกองค์ความรู้ในรูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์ได้

การศึกษาการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลของการวิจัยจะนำมาซึ่งแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านไม่มากนักน้อย หากวิจัยฉบับนี้เกิดข้อผิดพลาดประการใดผู้วิจัยก็ขออภัยมา ณ ที่นี้ และขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งหมด 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับผลรายข้อของแต่ละด้าน พบว่า

1 ด้านความพอประมาณ รายข้อที่นักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์แสดงความคิดเห็นว่าอยู่ในอันดับน้อยสุด ที่ควรตระหนักและใส่ใจในการน้อมนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ ประเด็นที่นักศึกษาจะต้องมีสติรู้ตัว ปัญหารู้คิดที่จะไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน

2 ด้านความมีเหตุผล รายข้อที่นักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์แสดงความคิดเห็นว่าอยู่ในอันดับน้อยสุด ที่ควรตระหนักและใส่ใจในการน้อมนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ ประเด็นที่นักศึกษาจะต้องมีความเชื่อมั่นในการทำความดี มีน้ำใจ หนักแน่น รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น

3 ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี รายข้อที่นักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์แสดงความคิดเห็นว่าอยู่ในอันดับน้อยสุด ที่ควรตระหนักและใส่ใจในการน้อมนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณา

การกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ ประเด็นที่นักศึกษาจะต้องมีความอดทน อดกลั้นต่อสถานการณ์ที่ไม่พึงปรารถนา และตั้งมั่นอยู่ในความไม่ประมาท

4 ด้านเงื่อนไขความรู้ รายชื่อที่นักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์แสดงความคิดเห็นว่าอยู่ในอันดับน้อยสุด ที่ควรตระหนักและใส่ใจในการน้อมนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ ประเด็นที่นักศึกษาจะต้องสามารถนำองค์ความรู้ไปแสวงหาความ เจริญก้าวหน้าของตนเองและส่วนรวม

5 ด้านเงื่อนไขคุณธรรม รายชื่อที่นักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์แสดงความคิดเห็นว่าอยู่ในอันดับน้อยสุด ที่ควรตระหนักและใส่ใจในการน้อมนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ ประเด็นที่นักศึกษาจะต้องมีความกระตือรือร้นต่อการทำหน้าที่ให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและส่วนรวม

ซึ่งผลรายชื่อของแต่ละด้านที่นักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ได้แสดงความคิดเห็นว่าอยู่ในอันดับน้อยสุดนั้น สะท้อนให้เราได้เห็นว่า การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้นั้น ปัจจัยที่นับว่าเป็นหัวใจสำคัญคือ นักศึกษาจะต้องสามารถนำองค์ความรู้ไปแสวงหาความเจริญก้าวหน้าทั้งของตนเองและส่วนรวม มีความกระตือรือร้นต่อการทำหน้าที่ อดทน อดกลั้นต่อสถานการณ์ที่ไม่พึงปรารถนา และตั้งมั่นอยู่ในความไม่ประมาท มีความเชื่อมั่นในการทำคามดี มีน้ำใจ หนักแน่น รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ตลอดจนจะต้องมีสติรู้ตัว ปัญญา รู้คิดที่จะไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน เพื่อนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าต่อส่วนรวมเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งหมด 5 ด้าน ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อการน้อมนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ว่าเป็นไปในทิศทางใด ตลอดจนสามารถนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจากการศึกษามาพัฒนาและสร้างรูปแบบการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มพัฒนารอบแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. (2546). *กรอบแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- จรัส สุวรรณมาลา. (2558). ปาฐกถาในหัวข้อ “Education Influencing Future”. ใน *การประชุมวิชาการ The 4th PSU Education Conference*. สงขลา: ศูนย์ประชุมนานาชาติฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี.
- วลัยพรรณ จันทร์หอม. (2553). *การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครูโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จังหวัดกาญจนบุรี (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต)*, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพฯ.
- วาสิฎฐ์ มณีโชติ. (2552). *การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของนายทหารชั้นประทวน สังกัดกองพันทหารช่างที่ 9 (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต)*, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2550). *นานาคำถามเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. สืบค้น 25 มกราคม 2561 จาก, <http://www.nesdb.go.th/sufficiency>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- Best. (1978). *Developmentally Appropriate Curriculum: Best practices in early childhood education*. (4th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentail of Psychological Testing*. New York: McGraw-Hill.